

Sygn. akt **IV C 1308/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IV Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR (del.) Robert Masznicz

Protokolant: protokolant sądowy Adriana Pych

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 stycznia 2020 r. w Warszawie

sprawy z powództwa

B. W.

przeciwko towarzystwu ubezpieczeń wzajemnych pod nazwą

Towarzystwo (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych na rzecz powódki kwotę 38 000 zł (trzydzieści osiem tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 28 października 2017 r. do dnia zapłaty;
- 2) oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- 3) wzajemnie znosi między stronami koszty procesu.

Sygn. akt **IV C 1308/17**

UZASADNIENIE WYROKU

Dnia 7 listopada 2017 r. (data nadania w urzędzie pocztowym – k. 82) B. W. (powódka) złożyła pozew przeciwko spółce akcyjnej pod firmą Towarzystwo (...) (pozwany) z siedzibą w W.. W pozwie powódka wносиła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego:

- 1) kwoty 83 000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 października 2017 r. do dnia zapłaty;
- 2) kosztów postępowania w sprawie, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pozew – k. 6 i n.).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych (odpowieź na pozew – k. 76 i n.).

Strony podtrzymały odpowiednie żądania do zamknięcia rozprawy (protokół rozprawy – k. 250).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Dnia 12 grudnia 2015 r. na jezdni w al. (...) w miejscowości R. powódka została potrącona przez samochód marki m. o numerze rejestracyjnym (...), prowadzony przez P. K.. Samochód, którym poruszał się sprawca wypadku, był

w chwili wypadku objęty przez pozwanego obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego (bezsporne).

W wyniku wypadku powódka doznała wieloodłamowego złamania nasady bliższej kości ramiennej prawej oraz złamania gałęzi górnej kości łonowej prawej. Od dnia 12 grudnia 2015 r. do dnia 19 stycznia 2016 r. była z tej przyczyny hospitalizowana na oddziale chirurgii urazowo-ortopedycznej, a następnie – do dnia 16 lutego 2016 r. odbywała rehabilitację. W dniu 4 maja 2016 r. u powódki przeprowadzono zabieg operacyjny z zakresu protezoplastyki stawu ramiennego prawego z zastosowaniem odpowiedniej endoprotezy. W okresach od dnia 7 czerwca do dnia 18 lipca oraz od dnia 25 lipca do dnia 7 sierpnia 2016 r. powódka kontynuowała rehabilitację (bezsporne, potwierdzone dokumentami załączonymi do pozwu, w szczególności odpisami wyroków zapadłych w odpowiedniej sprawie karnej – k. 20 i n., jak również dokumentacją leczenia powódki – k. 22 i n., zbadaną i opisaną w opinii biegłego z zakresu traumatologii i ortopedii oraz medycyny ratunkowej – k. 161 i n.).

Powyższe stanowi streszczenie przebiegu leczenia, szczegółowo opisanego w odpowiedniej dokumentacji medycznej oraz w odpowiedniej opinii biegłego. Jako że uzasadnienie wyroku powinno cechować się odpowiednią zwięzłością, niecelowe jest powielanie drobiazgowej treści tamtej dokumentacji oraz tamtej opinii, w szczególności gdy wszystkie fakty były bezsporne.

Wskutek doznanych w wypadku obrażeń u powódki powstał długotrwały i trwały uszczerbek na zdrowiu. W odniesieniu do stanu po wieloodłamowym złamaniu nasady bliższej kości ramiennej prawej uszczerbek ten jest trwały i wynosi 20% w skali procentowej stosowanej w odpowiednich przepisach wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, natomiast w odniesieniu do stanu po złamaniu gałęzi górnej kości łonowej prawej uszczerbek ten jest długotrwały i wynosi 5 % w tej samej skali (opinia biegłego z zakresu traumatologii i ortopedii oraz medycyny ratunkowej – k. 161 i n.).

Po opuszczeniu szpitala powódka wymagała wielomiesięcznej stałej pomocy przy podstawowych codziennych czynnościach, w tym przy zabiegach higienicznych, przy przygotowywaniu posiłków, przy zakupach i przy sprzątaniu (zeznania świadka G. W. – k. 148, zeznania świadka J. W. – k. 148 i n., zeznania powódki – k. 243 i n.).

Poza odpowiednimi ograniczeniami ruchowymi, w pierwszych tygodniach po wypadku powódka odczuwała ból fizyczny o dużym stopniu natężenia. Wskutek rehabilitacji cierpienia fizyczne ulegały postępującemu łagodzeniu do stopnia umiarkowanego. W chwili zamknięcia rozprawy natężenie odpowiednich dolegliwości bólowych u powódki wynosiło 3 do 4 stopni w 11-stopniowej skali przyjętej w medycynie (opinia biegłego z zakresu traumatologii i ortopedii oraz medycyny ratunkowej – k. 172 i n.). Z tej przyczyny w chwili zamknięcia rozprawy powódka nadal stosowała codziennie leki przeciwbólowe (zeznania powódki – k. 244).

W następstwie wypadku u powódki wystąpił również zespół depresyjno-lękowy. We wrześniu 2016 r. powódka rozpoczęła kilkumiesięczne leczenie psychiatryczne i przyjmowała przepisane leki przeciwdepresyjne ze skutkiem poprawy stanu psychicznego. Leczenie psychiatryczne przerwała na początku 2017 r. Jej stan wymagał i nadal wymaga pomocy specjalistycznej w zakresie psychoterapii (opinia biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii – k. 219 i n.).

Dnia 30 listopada 2016 r. odpowiedni zespół wydał orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności powódki (odpis orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – k. 70).

Po otrzymaniu zgłoszenia odpowiedniej szkody pozwany przeprowadził postępowanie likwidacyjne i wypłacił powódce sumę 37 000 zł tytułem odpowiedniego zadośćuczynienia (bezsporne).

Ponadto, wyrokiem zapadłym w odpowiedniej sprawie karnej, orzeczono od oskarżonego na rzecz powódki nawiązkę w kwocie 1 500 zł.

W dniu 27 września 2017 r. pozwany otrzymał wniosek powódki o przyznanie dodatkowej sumy 95 500 zł tytułem uzupełnienia zadośćuczynienia (wniosek o naprawienie szkody na osobie wraz z dowodem doręczenia – k. 71 i n.).

Pismem datowanym na dzień 26 października 2017 r. pozwany odmówił uzupełnienia zadośćuczynienia, opierając się w szczególności na stwierdzeniu, że uszczerbek na zdrowiu powódki wynosi 20% (pismo pozwanego – k. 80 i n.).

Powódka (urodzona dnia (...)) ma wykształcenie średnie bez matury po skończeniu technikum gastronomicznego. Przed wypadkiem pracowała w zakładzie produkcyjnym na podstawie tzw. umowy zlecenia, otrzymując wynagrodzenie 3 500 zł netto. Po wypadku nie wróciła do poprzedniej pracy i od 2017 r. została zatrudniona jako recepcjonistka. W chwili zamknięcia rozprawy miała skończone 56 lat i mieszkała sama we własnym mieszkaniu w P., pracując jako osoba niepełnosprawna w W. na stanowisku recepcjonistki na podstawie umowy o pracę z wynagrodzeniem około 1 800 zł netto, a ponadto otrzymując rentę z tytułu niepełnosprawności w wysokości 832 zł (zeznania powódki – k. 243 i n.).

Stan faktyczny nie był przedmiotem sporu w jakimkolwiek zakresie. Został ustalony na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów urzędowych i prywatnych, opinii powołanych biegłych oraz na podstawie przesłuchania świadków i powódki. Ustalenia faktyczne zostały poczynione zgodnie z art. 244, 245, 245 i 278 oraz 299 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (k.p.c.) z uwzględnieniem okoliczności bezspornych oraz przyznanych w rozumieniu art. 229 oraz 230 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części, tj. przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki sumy 38 000 zł tytułem zadośćuczynienia (dopełnienie przyznanego zadośćuczynienia do sumy 75 000 zł) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 października 2017 r..

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu z przyczyny żądania nadmiernej sumy zadośćuczynienia.

Takie rozstrzygnięcie uzasadniało orzeczenie o wzajemnym zniesieniu między stronami kosztów procesu na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi w szczególności art. 445 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (k.c.) w związku z odpowiednimi przepisami dotyczącymi ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że instytucję zadośćuczynienia w systemie prawa cywilnego cechują szczególne zasady. Po pierwsze, właściwy sąd może przyznać poszkodowanemu zadośćuczynienie pieniężne jedynie w wypadkach wyraźnie w ustawie przewidzianych, jako swoiste wynagrodzenie krzywdy wyrządzonej czynem niedozwolonym. Po drugie, nawet w takich wypadkach, przyznanie zadośćuczynienia jest możliwe, ale nie konieczne. Rozstrzygnięcie w tym zakresie zależy od uznania właściwego sądu, który w ramach tzw. władzy dyskrecyjnej może zadośćuczynienia nie przyznawać wcale lub może je przyznać; w tym drugim wypadku określenie odpowiedniej wysokości świadczenia także należy wyłącznie do właściwego sądu, który przyznaje sumę według własnego uznania, uwzględniając okoliczności sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1969 r., I PR 224/60, OSNCP 1970 nr 6, poz. 111).

W praktyce orzecniczej oraz w nauce prawa cywilnego powszechnie przyjmuje się, że celem zadośćuczynienia jest całościowa rekompensata krzywdy przez przyznanie sumy pieniężnej, która ma pomóc w przezwycięzeniu przykrych doznań i wspierać realizację tych celów pokrzywdzonego, które zostały udaremnione przez negatywne doświadczenia. Podstawowym kryterium określającym rozmiar należnego zadośćuczynienia jest rozmiar doznanej krzywdy tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych, ich intensywność i nieodwracalność ich skutków. Ocenie podlegają również cierpienia psychiczne związane zarówno z ich przebiegiem, jak i w razie ich nieodwracalności ze skutkami, jakie wywołują w sferze życia prywatnego i zawodowego. Rozgraniczać należy te sytuacje, w których doznane urazy zostały wyleczone i nie będą miały dalszych skutków i wpływu na życie poszkodowanego w przyszłości od tych, w których urazy będą powodowały dalsze cierpienia i krzywdę oraz będą rzutowały na poziom życia i jego jakość (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2015 r. IV CSK 624/14).

Mając na uwadze cele zadośćuczynienia, określone przez ustawodawcę z uwzględnieniem dorobku orzecznictwa i nauki prawa cywilnego, Sąd Okręgowy ocenił, że dochodzona przez powódkę kwota 83 000 zł tytułem dopełnienia należnego powódce zadośćuczynienia do kwoty 120 000 zł byłaby sumą nadmierną w ustalonych okolicznościach sprawy. Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że kwota 38 000 zł, tytułem dopełnienia należnego powódce zadośćuczynienia do sumy 75 000 zł, będzie kwotą odpowiednią.

Stan psychofizyczny powódki oczywiście i bezspornie uległ nagłemu oraz trwałemu pogorszeniu wskutek wypadku. Biegły z zakresu traumatologii i ortopedii oraz medycyny ratunkowej stwierdził w następstwie wypadku uszczerbek na zdrowiu powódki w rozmiarze 25%, a także potwierdził prawdziwość oświadczeń powódki o utrzymujących się dolegliwościach oraz ograniczeniach życiowych pomimo przeprowadzonego leczenia i rehabilitacji. Biegły potwierdził w szczególności „dużego stopnia ograniczenie normalnego funkcjonowania powódki” (opinia biegłego – k. 172), „istotne oraz nieodwracalne (...) zaburzenia jakości jej życia” (opinia biegłego – k. 173) oraz „rokowania niepomyślne” co do powrotu do stanu sprzed wypadku (opinia biegłego – k. 173), wreszcie „trudności z wykonywaniem takich zwykłych czynności jak czesanie włosów, zapinanie biustonosza, mycie pleców, podnoszenie ciężarów i (...) ograniczenie przy przygotowaniu np. obiadu, sprzątanii, odkurzaniu, myciu okien itd.” (opinia biegłego – k. 180). Z niekwestionowanej przez strony opinii biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii wynika, że poza dolegliwościami wynikłymi z bólu i ograniczonej sprawności, u powódki wystąpił również zespół stresu pourazowego, wymagający leczenia, co pogłębiło jej cierpienia i złożyło się na całokształt psychofizycznych niekorzystnych następstw wypadku.

Przyznane świadczenie w sumie 75 000 zł, jest znaczącym przysporzeniem, wpływającym odczuwalnie na stan majątku niezamożnej powódki, utrzymującej się z renty i niewysokiego wynagrodzenia ze stosunku zatrudnienia. Zadośćuczynienie takiej wysokości jest odpowiednie, aby pomóc powódce w przezwyciężeniu przykrych doznań poprzez wspieranie realizacji wybranych przez powódkę celów życiowych. Ewentualne zasądzenie sumy przewyższającej przyznane świadczenie byłoby nieodpowiednie do stanu faktycznego w związku z ustawowymi celami instytucji zadośćuczynienia.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie w zapłacie przyznanego powódce zadośćuczynienia Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zasądzając odpowiednie odsetki zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 28 października 2017 r., tj. od daty następującej po upływie 30 dni od doręczenia odpowiedniego wniosku. Pozwany już przed tą datą podjął decyzję o odmowie uzupełnienia zadośćuczynienia i w tamtej chwili pozwanemu były lub przynajmniej powinny być znane wszystkie te okoliczności, które stanowiły uzasadnioną podstawę odpowiedniego roszczenia.

Zgodnie z art. 822 § 4 k.c., osoba uprawniona do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Przepis ten stosuje się również do roszczenia o zadośćuczynienie. Na tej podstawie powódka miała prawo żądać odpowiedniego świadczenia od pozwanego, czego pozwany nie kwestionował.

Dlatego w wyroku zasądzono od pozwanego świadczenie przyznane powódce wraz z odpowiednimi odsetkami (pkt 1 sentencji wyroku), natomiast oddalono powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2 sentencji wyroku).

Zgodnie z art. 108 k.p.c., wydając wyrok kończący sprawę w pierwszej instancji, Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania, rozstrzygając o wzajemnym zniesieniu kosztów procesu (pkt 3 sentencji wyroku). Podstawę takiego rozstrzygnięcia stanowi art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., zgodnie z którym, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty procesu ulegają wzajemnemu zniesieniu lub stosunkowemu rozdzielaniu. W ocenie Sądu Okręgowego, wzajemne zniesienie kosztów między stronami jest uzasadnione w stanie, gdy żądania każdej ze stron zostały uwzględnione w zasadzie połowicznie, zważywszy wartość przedmiotu sporu oraz zbliżoną wielkość kwotową żądań uwzględnionych i oddalonych.

Z tych wszystkich przyczyn oraz na podstawie przytoczonych przepisów ustawy Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)